

Soustvarjalni pristop

Raša Urbas

V okviru oblikovalskega pristopa se kot posebej učinkovit izkazuje tudi soustvarjalni pristop. Ta temelji na aktivnem vključevanju vseh udeležencev učnega procesa v skupno oblikovanje rešitev ter omogoča, da se znanje, izkušnje in ideje vseh sodelujočih povežejo v celovitejše razumevanje obravnavane teme. V takem okolju študenti niso le prejemniki informacij, temveč soustvarjalci poteka učne ure in oblikovalci končnega rezultata.

Soustvarjalni pristop gradi na načelih oblikovalskega mišljenja, ki jih nadgrajuje z močnimi elementi participativne pedagogike. To pomeni, da proces temelji na odprti izmenjavi idej, preizkušanju različnih rešitev in skupnem sprejemanju odločitev. Tak pristop spodbuja prevzemanje različnih perspektiv, razvija ustvarjalno in kritično razmišljanje ter krepi občutek lastništva nad procesom učenja. Poleg tega prispeva k večji motivaciji in zavzetosti, saj študenti čutijo, da so njihovi prispevki enakovredni in pomembni za doseg skupnega cilja.

Zaradi teh lastnosti je soustvarjalni pristop smiselno obravnavati kot eno izmed ključnih metod v okviru oblikovalskega pristopa, pri čemer se njegova učinkovitost najbolje pokaže v praktičnih primerih in izvedbah,

ki združujejo različna strokovna znanja ter ustvarjalne pristope.

Študentje tehničnih smeri se pri študiju pogosto srečajo s predmetniki oziroma določenimi tehnološkimi predmeti, ki jih doživljajo kot zahtevne, abstraktne in oddaljene od lastnih interesov, kar lahko negativno vpliva na njihovo motivacijo in globino razumevanja. V takem kontekstu postane vprašanje, kako učiti, prav tako pomembno kot vprašanje, kaj učiti. Inovativno učenje prinaša ključen premik pri poučevanju tehničnih predmetov, ki jih študentje pogosto dojemajo kot abstraktne in manj zaželeno od oblikovalskih vsebin. Klasični načini podajanja znanja, osredotočeni na razlago in ponavljanje, pogosto ne zadoščajo za prebujanje zanimanja ali spodbujanje globljega razumevanja, saj znanje ni zgolj skupek informacij, temveč kompleksna prepletenost razumevanja, kritičnega mišljenja, metakognicije in osebne angažiranosti (Marentič Požarnik, 2011, 2020). Študentje potrebujejo učna okolja, ki jih aktivirajo, povežejo z realnim svetom in spodbudijo k iskanju lastnih rešitev.

Učenje je učinkovito, ko študentje postanejo soustvarjalci znanja. Pomembno je, da izhajamo iz njihovih izkušenj, jih vključimo v procese raziskovanja, jim ponudimo prostor za refleksijo in napake ter jih spodbujamo, da kritično razmišljajo o tem, kar počnejo. Namesto da bi zgolj sledili vnaprej načrtanim potem, naj postanejo raziskovalci, oblikovalci rešitev in nosilci lastnega napredka. Učitelj je v tem kontekstu predvsem spodbujevalec in mentor, ki omogoča varno, a hkrati spodbudno učno okolje.

To potrjujejo tudi sodobne študije, ki kažejo, da metode, kot so simulacije, projektno delo in delo v skupinah, povečujejo motivacijo in pripadnost, posebej v tehničnem poučevanju (Razali in Nasri, 2023; Naga Subramani in Iyappan, 2018), Marentič Požarnik pa izpostavlja,

da je za trajnostno spremembo nujna sistemska podpora učiteljem – didaktična izobraževanja, mentorski programi in refleksivna praksa, ki omogočajo razvoj novih pedagoških kompetenc (Marentič Požarnik in Lavrič, 2015).

Konstruktivistični pristopi k učenju, ki temeljijo na aktivnem sodelovanju študentov, reševanju problemov, projektnem delu in refleksiji, se kažejo kot posebej učinkoviti pri premagovanju razkoraka med abstraktnimi koncepti in njihovo uporabo v realnih kontekstih (Naga Subramani in Iyappan, 2018; Razali in Nasri, 2023). Tako imenovano »učenje z razumevanjem« ni samoumevno, temveč zahteva skrbno oblikovana učna okolja, v katerih učitelji delujejo kot spodbujevalci in soustvarjalci učnega procesa. Inovativne didaktične strategije v tehničnih disciplinah – kot so simulacije, delo s primeri iz prakse, interaktivne tehnologije in ekipno učenje – ne izboljšujejo le dosežkov študentov, temveč pomembno prispevajo tudi k razvoju njihove strokovne identitete (Imperial College, 2021; Pokrzycka, 2022).

Pomembno je poudariti, da zgolj kurikularne spremembe ne zagotavljajo napredka, če niso podprte s sistematičnim usposabljanjem visokošolskih učiteljev in spodbujanjem reflektirane pedagoške prakse (Marentič Požarnik, 2020). Prav zato je vlaganje v didaktično usposabljanje na področju tehničnega izobraževanja ključno, če želimo oblikovati študijsko izkušnjo, ki bo študente ne le naučila vsebin, temveč jih tudi navdušila, opolnomočila in dolgoročno motivirala za lastno strokovno rast.

Viri in literatura

Fauzani Razali, N. & Mohamad Nasri, N. (2023). Innovative Teaching Methods – A Systematic Literature Review. *International journal of academic research in progressive education & development*, 12(4), 1737–1752. DOI:10.6007/IJARPED/v12-i4/18508.

Imperial College (2021). Innovative teaching for world class learning – Learning and Teaching Strategy. 42 str. <https://www.imperial.ac.uk/media/imperial-college/about/leadership-and-strategy/vp-education/public/LearningTeachingStrategy.pdf>.

Marentič Požarnik, B. (2011). Kaj je kakovostno znanje in kako do njega? O potrebi in možnostih zbliževanja dveh paradig, *Sodobna pedagogika* 62(128), 28–50.

Marentič Požarnik, B. in Lavrič, A. (2015). Kako se učijo učitelji: (video)povratna informacija kot spodbuda za učiteljev profesionalni razvoj. *Vzgoja in izobraževanje*, 46(1), 7–15.

Marentič Požarnik, B. (2020). Visokošolska didaktika in didaktično usposabljanje visokošolskih učiteljev pri nas – dosedanji razvoj, izkušnje in problem. *Andragoška spoznanja/ Studies in Adult Education and Learning*, 26(2), 15–32. DOI: <http://dx.doi.org/10.4312/as.26.2.15-32>.

Naga Subramani, P. C. & Iyappan, V. (2018). Innovative methods of teaching and learning. *Journal of Applied and Advanced Research*, 3(1) S20–S22, ISSN 2519-9412, <https://dx.doi.org/10.21839/jaar.2018.v3S1.161>.

Pokrzycka, L. (2022). *Innovative teaching methods – Project Management in Practice*. Maria Curie-Skłodowska University Press, Lubin, Poljska. ISBN 978-83-227-9637-5. https://www.researchgate.net/profile/Lidia-Pokrzycka/publication/364123109_INNOVATIVE_TEACHING_METHODS_Project_Management_in_Practice/links/633b637976e39959d695aef9/INNOVATIVE-TEACHING-METHODS-Project-Management-in-Practice.pdf.